

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties van de Eerste Kamer,

Vooraleerst wil ik u van harte danken voor het nog meenemen van de door mij toegezonden informatie in uw bijdrage van het debat. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik aanvankelijk dacht "dat gaat nooit meer lukken", en wanneer ik de volgende dag (i.c. de dag van het debat) dan toch enkele zeer hartelijke reacties zie, dan stemde mij dat toch weer gelukkig en tevreden.

Met belangstelling heb ik het debat gevolgd via internet. Een mijns inziens belangrijk punt betreft de communicatie. Die verloopt - zoals ik reeds heb betoogd - redelijk belabberd en in elk geval niet met de Stataanse bevolking. Dat is in de optiek van de regering (mijn woorden!) ook alleen maar lastig: stel dat daar iets uit komt dat je niet wil en waar je dan plotseling rekening mee moet houden. Alleen maar lastig.

Noot: In mijn actieve en operationele loopbaan als varend marineofficier heb ik wel eens gehoord van een Haagse ambtenaar die vond dat het bestuurlijk proces in Den Haag een stuk gemakkelijker zou verlopen zonder al die schepen waarvan het management met allerlei vragen komt over reparaties, toe te zenden artikelen, te volgen opleidingen, etc. Maar ja, de varende eenheden vormen natuurlijk wel het bestaansrecht van diezelfde marine. Kortom, een grappige - en vergelijkbare! - observatie in mijn optiek.

Voor wat betreft de townhallmeetings het volgende. Zoals ik reeds heb toegelicht zie ik voor mij dat je een dergelijke meeting één- of tweemaal per maand organiseert en overleg voert over de ontwikkelingen op het pad van:

- de toekomst van het eiland (waar gaat het heen, waar zijn we over vijf of tien jaar, welke mijlpalen onderkennen we op de korte en middellange termijn);
- de relatie met Den Haag (ergens in het spectrum van volledig onafhankelijk - binnen of buiten het Koninkrijk - tot aan volledige integratie in het land Nederland, zoals bijvoorbeeld is gedaan met de Franse "landen en gebieden overzee").

In die bijeenkomsten kun je dan overleg voeren met alle aanwezigen.

Hierbij moet overigens het volgende worden bedacht. De gemiddelde Stataan is niet hoog opgeleid en zeker niet gewend om ergens over mee te praten en al helemaal niet in de context van het "algemeen belang". In mijn beleving gaat er al snel een townhallmeeting of tien á twintig voorbij alvorens er enig substantieel resultaat over de tafel gaat. In het begin gaat het naar mijn stellige verwachting over "jouw koe heeft mijn hek kapot gemaakt" en meer "neem nu mijn geval"-zaken.

Wanneer ik ervoor verantwoordelijk zou zijn, zou ik het als een niet altijd gemakkelijke uitdaging zien om zo constructief mogelijk door deze moeilijke beginperiode heen te komen. Het is mijn overtuiging

dat na een consequent organiseren van deze periodieke overlegsessies, dit uiteindelijk tot nieuwsgierigheid en vertrouwen zal leiden. Je moet natuurlijk wel hetgeen je in die overlegsessies belooft werkelijk nakomen maar dat mag je ook verwachten van de overige gesprekspartners. En zo leert men al doende hoe het overlegproces kan werken. Maar ja, het start met vertrouwen in elkaar, respect voor elkaar en de wil om er samen iets van te maken.

Naar aanleiding van het debat heb ik mijn agenda er even op nageslagen. Ik zal niet zeggen dat mijn agenda foutloos is maar ik volg de ontwikkelingen tamelijk nauwgezet dus als er een townhallmeeting is ben ik er in beginsel altijd bij. Ik heb tien townhallmeetings kunnen terugvinden in de periode van februari 2018 tot heden. Drie ervan hadden te maken met de introductie of voortgang van de interventie door de Rijksoverheid:

- 7 februari 2018: introductie van Franco en Stegers door Knops;
- 23 september 2019: Knops introduceert het plan van verkiezingen onder voorwaarden (enkele uren na dit overleg is de Kamerbrief - Septemberbrief Sint Eustatius - van 13 pagina's verzonden: het kan niet anders dan dat die al lang klaarlag: *wat nou overleg...?*);
- 18 februari 2020: Van Rij introduceert zichzelf als nieuwe regeringscommissaris.

De overige zeven townhallmeetings waren geen van alle gericht op overleg doch op informatieoverdracht (éénrichtingsverkeer dus). De laatste twee (27 januari en 6 februari 2021) waren gericht op informatie over de vaccinatie. Voorts zijn er townhallmeetings geweest over de locatie van een detentiecentrum (waarover het nu al weer heel lang heel stil is), de aanleg van de wegen (ik kan mij herinneren dat iemand uit het publiek een kritische vraag had over de afvoer van water van de wegen; het antwoord kwam er op neer dat "dat station al gepasseerd was"...), het verkiezingsproces met input van o.m. de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Kiesraad, en andere specifieke onderwerpen die mij nu niet meer zo precies bijstaan maar altijd was het een overleg gericht op informatie VAN overheid AAN burger (met wellicht een mogelijkheid tot vragen, maar dan uitsluitend over dat specifieke onderwerp); een overleg waarin zaken nog niet vast stonden omdat die in overleg vorm moeten krijgen: dat type overleg heeft hier nimmer plaatsgevonden. Ik denk nu met name aan de eerdergenoemde twee punten (de toekomst van het eiland en de relatie met Den Haag).

Deze terughoudendheid tot inhoudelijk overleg is ook terug te vinden in het huidige bestuur. De wet die van toepassing was TOT juli 2020 kende nog de Maatschappelijke Adviesraad. De nieuwe wet die van kracht is VANAF juli 2020 kent deze raad niet meer. In de Memorie van Toelichting van die nieuwe wet wordt melding gemaakt van een Burgerparticipatieraad die ervoor in de plaats zou moeten komen. Naar mijn mening wordt handig gebruik gemaakt van het feit dat laatstgenoemde raad niet letterlijk in de wet is opgenomen doch in de Memorie van Toelichting. Feit is in elk geval dat de Maatschappelijke Adviesraad inmiddels is opgeheven en dat van een Burgerparticipatieraad niemand hier meer heeft gehoord.

Noot: Die Maatschappelijke Adviesraad was in de praktijk overigens ook niet meer dan een schaamlap om "overleg" achter te veinzen. Inbreng werd niet op prijs gesteld en werd dus ook niet gestimuleerd. Er werden mededelingen gedaan die anderszins al lang bekend waren. Een non-overleg dus.

Momenteel is er één- á tweemaal per week het radioprogramma "Shedding Light". Hierin alleen nieuws rondom Covid19 (aantal gevallen, mogelijkheid tot vaccinatie, etc.). Ook hier nimmer een aanzet tot inhoudelijke discussie (hetgeen in een radio-uitzending ook moeilijk is natuurlijk...). Voorts zijn er wel radioprogramma's waarin een politieke partij zijn zegje doet. Ter illustratie hiervan stuur ik u hierbij een link naar een radiouitzending waarin Charles Woodley (van PLP en bij de recente Kamerverkiezingen de grootste stemmentrekker voor Ubuntu) zijn betoog doet. De uitzending duurt ongeveer een uur en het gaat er mij vooral om onder uw aandacht te brengen hoe demagogisch de boodschap wordt gebracht en hoe wereldvreemd - *voor de goede orde: dit is een waardeoordeel dat is gegeven met een Europees Nederlandse blik; ik ben mij ervan bewust* - de inhoudelijke boodschap is; overigens kunt u ook de diepe, diepe frustratie en afkeer van (koloniaal) Nederland proeven. Ik zal u geen luisterplezier toewensen maar het is wellicht toch goed om kennis te nemen van de wijze waarop hier wordt gedacht en hoe dit gedachtengoed onder de bevolking wordt gebracht. Vanaf Nederlandse zijde of van de zijde van de lokale overheid staat hier niets tegenover. De link is hier te vinden: <https://www.facebook.com/1196755467105083/videos/2923266111289526/>

Noot: Waar in een groot deel van Europees Nederland de ratio de boventoon voert in het denken van de mens, is in Statia de emotie veel belangrijker. Een programma met concrete punten over "wat willen we bereiken", "wat gaan we daarvoor doen" en "wat mag dat kosten" heeft veel minder waarde dan een uitspraak als "ik ben van het eiland en weet dus wat voor jullie belangrijk is" (zonder verder concreet te worden). Noem het een verschil in paradigma. Gevoel voor dit soort nuances is heel belangrijk maar o zo gemakkelijk raakt dit gevoel bekneld in de hitte van een gesprek of discussie.

Tot zover enige (aanvullende) toelichting van mijn kant. Nogmaals dank voor de uitgebreide aandacht die u heeft gegeven aan Caribisch Nederland en voor uw pleidooi voor een hogere prioriteit voor "Koninkrijksrelaties" in een volgende kabinetsperiode.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

Cc: Voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer